

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 34. Socii peste grassante per Paraquariam & Guäïraniam multa
faciunt memoratu digna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Multos baptizant.

Guairam excolant,

Et Villaricam.

omnes; quâ transeundum erat, omni Apostolicorum officiorum genere, plurimis præsertim ubique baptizatis, curavere. Primâ molitione trecentos & quinquaginta Ethnicos, quorum Dux, horribili figurâ, picto ad terrorem deformatoque capite, comam ad genua demiserat, è sylvis erutos, ad partes Christi traduxere. Quot in obviis passim vicis baptizaverint, sigillatim notatum non reperio. In ultimo Paraquariensis dititionis pago, Guairaniæ contermino, mille Ethnicorum capitibus salutaris aquas infudere. Quadringentos maritali vinculo adstrinxere. Tantis rebus in itinere perfectis, deducuntibus, qui obviam venerant, civium Primoribus, primum Guairaniæ Hispanorum oppidum (civitatem Regalem vocant) tenuere. In hujus oppidi vicinia Melgarecus ejus fundator quadraginta millia Barbarorum in album olim retulerat, ex quibus ea tempestate magna multitudo adhuc supererat, serviebatque, centum & quinquaginta Hispanis eam regionem incolentibus. Huc igitur delatis Patribus, quoniam nullum Sacerdotem habebant, magna animarum seges oblata est: quam per mentem integrum, multis mortalibus baptizatis, Hispanis omnibus & Indis, legitimam ætatem habentibus, matrimonio ritè adstrictis, veteribus inimicitis pravisque amicitis dissolutis, in Christi horreum intulere. Deinde adverso Paranâ Huibaioque, octoginta leucarum itinere, Villaricam alteram Guairaniæ urbem ad Huibaii fluminis Paranæ influentis ripam, obvios passim Barbarorum pagos Baptismo & Confessione expiantes, perrexere. Villaricani festo tympanorum & sclopetorum sono testati sunt, nihil sibi accidere potuisse gratius, quam si post tot annos, quibus nullum Sacerdotem viderant, talibus viris fruereutur. Quadrimestri spatio Hispanorum omnium conscientia purgata sunt, & ingens Barbarorum numerus ad partes Christi traductus. Denique explorata regione reperere Socii, ducenta Ethnicorum millia in Guairaniâ, si non deficerent opera, ad fidem Christianam reduci posse. Igitur ad Assumptionis urbem, abs se conspecta Salonio relaturi, multis mortalibus in itinere denuo baptizatis, postliminiò rediere.

CAPUT

XXXIII.

Socii peste grassante per Paraquariam & Guairaniam multa faciunt memoratu digna.

1589.

Mille & quingentos ad Fidem adducunt.

quatuor mille baptizant.

Mille baptizati.

Item bis mille & quadringenti.

Item sexaginta.

ORTEGAM & Fildium fatigatos quadringarum & quinquaginta ferme leucarum peregrinatione excepti in Assumptionis urbe labor propè immensus: quippe pestis invaserat cives, tantâ cum clade mortalium, ut subinde uno eodemque die centum capita demeteret. Paucis multa complectar, nam verba perdere non lubet. Salonius, Ortega & Fildius, non integro anno quindecies millies pœnitentibus aures præbuere: mille & quingentos Ethnicos baptizavere: cibi & somni immemores summâ curâ vires animi corporisque intenderunt, ne quid humanæ vel divinæ opis cuiquam deesset: & quod mireris, nullo virium suarum aut valetudinis detrimento, Deo scilicet eorum corpora protegente, qui animas aliorum suo periculo protectum ibant. Postquam pestis civibus abundè sepavit, agros invasit, eò majori damno, quò omni subsidio agrestes carerent. In pagis & villis Assumptionis urbi subcensitis, Ortega & Fildius numeratò decies millies morientium expiationes fecere; totidem cadaverum millia suis manibus sepelivere. Quatuor ferme millia Ethnicorum baptizavere, qui ferme omnes statim à suscepto baptismo ad cœlos evolavere. Continuato deinde labore Guairaniam petentes, in civitate Regali, Sacerdote adhuc carente, bis mille homines supra quingentos de peccatis confessos absolvere: mille capita ex Ethnicis Christiana fecere: centum & quinquaginta paria ritè conjugio copulavere. His rebus patrat, Emmanuel Ortega, Thoma Fildio Villaricam Sacerdote etiam carentem ante se amandato, ipse in itinere variis in pagis bis mille & quadringentos sacro latice perfudit: ducentos & quinquaginta supra mille matrimonio alligavit: sacrarum Confessionum, & sepulcorum cadaverum, numerus iniri non potuit. In pago uno triginta vetulas centenariis majores, & earum conjuges, ferme omnes ariolandi arte infames, ad Christum adduxit, Deo in corpora læviente & animas clementer habente. Multiplex ubique Ethnicos Neophytosque corripiebat metus, & passim ex variis nemoribus, Baptismi & Exhomologeseos ergò, miserandis obsecrationibus Ortega accersebatur: sed Villarica petenda fuit, ubi strages corporum erat. In eâ urbe ab utroque Socio tan-

tum laboratum est, quantum vix posteritas crederet. Uno eodemque tempore pueri, viri, senes, foeminae, Hispani, Barbari, cives, suburbani, Neophyti, Ethnicique calamitates deplorabant suas: Alius ex proprio morbo, alius ex moriente patre matreque, gemitus fundebat miserabiles. Hic vitae necessaria, ille Viaticum ad mortem sibi dari petebat: Baptismum, Confessionem, Extremam-Uncionem, cognatis sepulturam, catechesim simul plures postulabant. Patres omnibus adesse velle, quò res ferret diversim abstrahi, domi curare, in urbe nihil negligere, ad suburbana excurrere, mortuis vivisque opitulari, denique Indos aequali curâ ac Hispanos habere. Fructus laborum fuit, novem mensium spatio, sexies mille supra sexcentos Ethnicos baptizasse, bis mille & octingentis matrimonium ineuntibus adfuisse, quater mille supra centum & sexaginta sepulturae suis manibus mandasse, innumeros Confessione, Extremâ-unctione & Viatico procurasse: pro certo ab Emmanuele Ortega compertum est, bis mille Ethnicos (si omnes Ethnici vocandi sunt) ad Socios, Baptismi ergò, ex longinquis locis adproperantes, in itinere, ante suscepta sacra, peste enectos fuisse; quorum plerisque, sperandum est, misericordiarum Patrem Filii sui Sanguinis prodigum, gratiam suam non denegasse. Subinde pestis Villaricanorum & suburbanorum corporibus satiata, latè in agros & nemora sese effudit. Nec segnior fuit ruri quam domi Sociorum virtus, à quibus, semestri excursione, ter mille & centum Barbari Dæmoni erepti, Christo per initiale Sacramentum asseri sunt; sexcenti à pellicatu abstracti, bis mille & quingenti matrimonio Christianorum more ligati. Quæ ego minutim sigillatimque omnia non agrè recensco: nam si prophandarum rerum scriptores, hostes in bello occisos, naves raptas submersasque, milites captos, castra everfa, prædam abactam, numeratò posteritati transmittant: cur ego Fidei hostes ad partes Christi traductos, modum victoriarum, Ducum virtutem, freudente Dæmone, triumphante cœlo, minutim computando, censuram piæ posteritatis reformidem? Ab campestri expeditione reduces Ortega & Fildius, bimestri spatio, Villaricanos omni officiorum genere, & se spiritualibus exercitationibus refecere, donec rursùm Ortega in campos sese effunderet.

IBIRAIARUM natio decem virorum millibus constans, triginta à Villaricâ leucis, Iavito more, sparsim venatione se sustentabat, quorum aliqui, nescio quando baptizati, inania Christianorum nomina, mysteriorum nostrorum rudes, præferabant. Sed hi Ethnicique, excusso Hispanorum jugo, jamdudum rebellaverant, ferocitate indolis adeò terribiles, ut nemo eorum fines attingere auderet. Unus tamen Emmanuël Ortega, gentis linguam utcumque callens, sine comitatu ad eos penetravit, ratus, peste sæviente, minus feroces fore: aut si ferocirent, non defuturas sibi vires, quibus pro Christo necem exciperet. Non vano eventu: nam statim ex peste afflatis bis mille & octingenti, paulò antequam morentur, abjurato Dæmone, Christo nomen admissò Baptismo dedere. Cæteri, quamvis idem percuperent, tantisper dilati, donec superstitionibus relictis morum bonitate se probavissent. Qua dilatione effectum, ut trecenti, se Hispanis regendos traditum venientes, salutaribus aquis tingi mererentur. Præterea variis ex locis Neophyti Ethnicique ad Socios ventitabant, summis precibus rogantes, ut ad populares suos, Doctrinæ Christianæ & Sacramentorum conferendorum ergò, se conferrent, quos necesse erat, quamvis templa & ornatissimas Cruces in oppidis suis Sacerdotum nostrorum desiderio crexisse se assererent, sine solatio dimittere, ne longinquæ messi inhiantes præsentem perderent. Paulò postquam hæc gesta sunt, Proprætor Villaricanus Emmanuëlem Ortegam ad numerosum Indorum oppidum deduxit, ubi, jactis Apostolicis retibus, egregius piscator hominum ter mille & quadringenta capita, è turbido ignorantia lacu educta, melioribus Baptismi aquis immerfit. id ægerrimè, ut solet, ferente Dæmone, & oppidi Primores instigante, constanter in Ortegam & Hispanos ejus comites conjurationem: patratumque fuisset scelus, nî Superi divertissent. Noctè namque diem sceleri condictam præcedente, cum Emmanuël Ortega, strati impatiens, quamvis maximè vellet, nullum somnum

*Pestis strages**Sexties mille & sexcenti viri ablucuntur.**Multi frustra baptismum expetunt.**Ter mille & centum Barbari baptismum recipiunt.**CAPUT XXXV. Emmanuël Ortega plura millia baptizat.**Ibiraiarum ferocitas.**Ortega magnanimitas.**Bis mille & octingenti baptizantur.**Item ter mille & quadringenti.**Ortega de viâ periclitatur.*